

Když se lež stala pravdou...

Práce historika Serge Cosserona (znalce německých dějin v období Výmarské republiky a nástupu nacionálního socialismu), je pozoruhodnou sondou do ideologie Třetí říše a dá se nazvat jakousi *anatomii propagandy lži v období nacifikace německého národa*.

Jednotlivé oddíly knihy se zabývají určitým aspektem propagandy, kterou nacisté využívali k odůvodnění nečistých metod určených k prosazování svých cílů. V úvodních dvou částech práce se autor věnuje mýtům spojených s postavou Adolfa Hitlera, ať už přímo s jeho osobností, či s „výdobytky“ národního socialismu. Řada informací je velmi objevených – například vůdčova duševní porucha související se zraněním získaným v zákopech První světové války, mesianistické ambice, či vize budoucího uspořádání Evropy. V části třetí se kniha pokouší o demaskování lží, kterými pohlaváři Třetí říše obestřeli některé události – požár Říšského sněmu, Noc dlouhých nožů, Křišťálová noc, útěk Rudolfa Hesse do Anglie, či tanečky kolem „záračných zbraní“. Následně pak odhaluje pronikání lživé propagandy do oblasti vědy, soudnictví i politiky. Posléze pokračuje mapováním lží v životě čelných nacistických představitelů. V oddílu závěrečném, je rozkryta propaganda maskující „úmrtí, která se nehodila“ – u několika významných mužů Říše. Jakýmsi hořkým bonusem na samý závěr je připomínka případu Angličana Davida Irwinga, soudobého popírače holocaustu a jemu podobných revizionistů.

Cosseronova studie velmi názorným způsobem přibližuje, jak nacisté pomocí dobře propracované propagandy dokázali během jedné jediné generace zcela „přeprogramovat“ myšlení celého národa. Jak známo, Hitler a jeho přísluhovači k tomu dokázali dokonale využít masmédiu své doby: tisk, rozhlas, film.

Pro soudobého čtenáře jde o více než dobré poučení: najednou nám dochází, jak moc nebezpečné je „věřit tomu, co píšou v novinách, tvrdí v televizi, nebo co nalezneme na internetu“.

Škoda, že autor nevyužil více příležitosti a nedal do kontextu předválečnou nacifikaci s poválečnou denacifikací Němců – bylo by zajímavé odhalit, jak obtížně se naši západní sousedé zbavovali naučených stereotypů a že ne vždy se s minulostí vyrovnali zdárně.

Od kapitolky o současných popíračích holocaustu bych čekal mnohem obsáhlejší a fundovanější materiál, zde jde spíše o letmou zmínku a nastínění problému. Čtenář se nemůže zbavit dojmu, že jde o jakýsi „přílepek knihy“ na přímou žádost vydavatele...

Kromě několika nepodstatných překlepů bych u práce tohoto zaměření a rozsahu očekával především rozsáhlý jmenný a věcný rejstřík. Škoda, že se k tomu česká redakce, patrně z úsporných důvodů, neodhodlala. Zajímavě a dobře zpracované téma by díky rejstříkům rázem knihu „vystřelilo“ do kategorie základních referenčních publikací pojednávajících o Třetí říši. I přes tento nedostatek práce nic neztrácí na své aktuálnosti a čtivosti.

Serge Cosseron, *Lži Třetí říše*, z francouzského originálu př. Tomáš Kybal, formát A5, 234 strany, pevná vazba, vydaly Levné knihy a. s., Praha 2010.

Petr Plaňanský
(Psáno pro Konzervativní Listy)